СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXI. | Число 242. | Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 17. жовтня, 1923. | VOL. XXXI. | No. 242. | Jersey City, N. J., Wednesday, October 17,, 1923. | THREE CENTS

ОКЛАГОМСЬКА ЛЕҐІСЛЯТУРА СТАЄ ПО СТОРОНІ КЛЕНА

ОКЛАГОМА СИТІ, 15. жовтня. — Оклагомська палата послів ухвалила майже одноголосно відкинути внесеннє, щоби розслідити поголоску, що більшість членів леґіслятури є членами Ку-Клакс-Клена.

В той спосіб похоронено теж внесок, щоби прогнати з леґіслятури всіх Кленсменів.

Рівночасно перед стейтовим судом почалося вже слідство проти стейтового ґубернатора Волтона, і суддя відкинув внесеннє оборонця Волтона, щоби велику лаву присяжних суддів розвязати.

ВЕЛИЧЕЗНІ ПОВЕНИ В ОКЛАГОМІ

ОКЛАГОМА СИТІ, 15. жовтня. — Наслідком величезних злив, тревающих уже кілька днів, вилляли обі Канадійські Ріки (Полуднева й Північна), затоплюючи розлогі простори землі, заливаючи міста та роблячи міліони долярів шкоди.

Навіть сама столиця стейту находиться в небезпеці від веливу, хоча покищо її ратує величезний збірник води над містом, якого тами видержують збільшений напір зібраної води.

ПРИХИЛЬНИКИ ПРОГИБІЦІЇ ДОМАГАЮТЬСЯ ВІД ПРЕЗИДЕНТА ДРАСТИЧНОЇ АКЦІЇ

ВАШІНҐТОН, 15. жовтня. — Так звана Громадянська Конференція, якої ціллю було жвавійше виконуванне прогибіційного закона, покінчила нині свої наради, ухваливши вперед „Заклик до Американського Народа", в котрім домагається від президента як найострійшого переводження в життє 18-ої поправки до федеральної конституції, а публику взиває помагати йому з усіх сил.

У відповідь на сей „Заклик", президент Кулидж заявив, що він поставить сі домагання на конференції ґубернаторів, що мається відбути за кілька днів; в той спосіб будуть втягнені в акцію стейтові власти.

ПОДОРОЖ ЛОЙДА ДЖОРДЖА ПО АМЕРИЦІ

МИНЕАПОЛИС, Минесота, 15. жовтня. — Лойд Джордж заявив в своїй промові, виголошеній в сему місті, що як довго Злучені Держави будуть держатися осторонь від справ всего світа, так довго йому не лишається нічого другого лишень роспука.

ВУГЛЕВА КОНФЕРЕНЦІЯ

ГАРИСБУРҐ, Па., 15. жовтня. — Тут почалися нині конференції межи ґубернатором стейту Пенсилвенії Пиншом та представниками властителів копалень твердого вугля для винайдення способів запобіження підвисшенню цін вугля наслідком підвисшення робітничої заплати.

СУДДЯ ОБЖАЛОВАНИЙ ЗА ХАБАРНИЦТВО

СКЕНЕКТЕДІ, Ню Йорк, 15. жовтня. — Велика лава присяжних суддів постановила обжалувати за хабарництво при виборах суддю Мекмалена. З ним обжаловано адвоката Ворда, його спільника.

СЕНАТОРИ ОСТЕРІГАЮТЬ ПЕРЕД НЕБЕЗПЕКОЮ В ЕВРОПІ

ВАШІНҐТОН, 15. жовтня. — Сенатори Смут та Бертон, котрі вернули недавно з Европи, відвідали нині президента Кулиджа та сказали йому в розмові, що Европа стоїть перед крізою (переломом) та що її грозить руїна, як Америка не поспішить скоро її з допомогою.

ЩЕ ОДНА ВИПРАВА ДО БІГУНА

НЮ ЙОРК, 15. жовтня. — Капітан Амундсен, відомий норвезький подорожний, котрий недавно робив невдалу пробу летіти до північного бігуна, заявив, що він не покидає своїх намірів і буде пробувати виконати свій намір так довго, поки йому не вдасться.

АМЕРИКА НЕ НАТИСКАЄ НА СПЛАТУ ДОВГІВ

ВАШІНҐТОН, 15. жовтня. — Американський уряд заперечує чутки, буцімто він постановив натискати на своїх военних довжників, щоби вони звертали як найскорше позичені в час війни гроші.

ВЕРНУЛИ З РОСІЇ

НЮ ЙОРК, 15. жовтня. — На Левіятані приїхали нині сюди сенатори Лед та Кінг і конґресмени Фрір та Джансон, що їхали як неофіціяльні представники американського уряду на розслідженнє обставин в Росії.

Сенатори дали до зрозуміння в своїх розмовах з представниками преси, що вони противляться повному признанню большевицького уряду, але не малиби нічого проти навязання торговельних зносин з Росією.

СМЕРТЬ ПЯТЬОХ ВІРМЕНІВ У ВОДІ

ДІТРОЙТ, Мишиґен, 15. жовтня. — У водах ріки Дітройту погибло нині 5 Вірменів та керманич лодки, якою вони їхали. Випадок викликало зударенне з якимось кораблем, якого імени уряд ще не знає. Іміґраційні урядники припускають, що потонувший керманич пачкував Вірмен з Канади в Злучені Держави.

ШЕСТЕРО ЛЮДИЙ ПОГИБЛО В ОГНИ

НЮ ЙОРК, 16. жовтня. — Підчас пожару три-поверхового дому дільниці Бруклина Бенсогерсті погибло в огни 6 людий. Огонь зчинився в ночи, коли всі мешканці дому, яких було 16, спали. Всі вони подушилися, пробуючи дістатися з горіючого дому на двір.

ЗА СКОРОЧЕННЄМ ГОДИН ПРАЦІ ДЛЯ ЖІНОК ТА ДІТИЙ.

ПОРТЛЕД, Мейн, 15. жовтня. — Хоча вислід вчорашного голосовання над питаннем, чи число годин праці дітий та жінок мається зменчити, ще не обчислений, мимо сього на основі неповних звітів можна набрати переконання, що населеннє стейту заявилося проти сеї пропозиції.

ДИВИВСЯ В ЦІРКУ СТРІЛЬБИ

Дванайцятилітний Доналд Кортрайт з Неверсинку, Ню Йорк, забавлявся рушницею. Вів стріляв кульками до вивірок. Коли рушниця не вистрілила, хлопчина став заглядати в дуло, що сталося. В тій хвилі наступила спізнена експльозія (вибух), і хлопчина покотвся мертвий на землю. Куля попала глибоко в мозок, і ратунку для нього не було. Його 4-літний брат був свідком цілій подиї.

ВЕТЕРАНИ СПОДІЮТЬСЯ УХВАЛЕННЯ БОНУСА.

Командант цілого Американського Леґіону говорив в своїй промові при отворенню конвенції, що тепер відбувається в Сан Франциско, що слідуючий конґрес певно ухвалить для жовнірів винадгороду-(бонус), якої вони так довго вже бездоспішно добиваються.

———o———

ПРИГАДКА І ОСТЕРЕЖЕННЄ

ВІДДІЛАМ У. Н. СОЮЗА

Відділи: 49, 79, 88, 153, 314 і 402, з огляду на мале число членів не мають рації самостійного істновання і если ще й теперішньої кампанії невикористають тай більше членів не придбають, так без осібного повідомлення будуть розвязані а члени отримають переступні листи до інших правильних відділів У. Н. Союза.

Відділи: 21, 52, 74, 80, 86, 93, 110, 131, 158, 171, 233, 271, 272, 314, і 357, котрі не мають достаточного числа вписаних дітей задля чого адміністрація їх молодечого департаменту неоплачуєся, если в часі теперішньої кампанії більше дітей до своїх молодечих департаментів не впишуть, так їх молодечі департаменти без осібного повідомлення при кінци кампанії будуть звинені а діти призначиться до інших відділів У. Н. Союза.

Єще лишаєсь понад сотка відділів У. Н. Союза, котрі досі не завели в себе молодечих департаментів і дітей своїх членів необезпечують. Члени таких відділів, если бажають обезпечення своїх дітей в У. Н. Союзі, хай зараз голосяться до урядників своїх відділів або просто до головної канцелярії У. Н. Союза, на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASS'N,
Recording Department
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ЗА УКР. НАРОДНИЙ СОЮЗ:
І. Каштанюк, гол. рек. секр.

Дано в Джерзи Сіті, Н. Дж., 16-го жовтня 1923 р.

З ДІЯЛЬНОСТИ ВЕТЕРАНСЬКОГО БЮРА.

ВАШІНҐТОН, 13 жовтня. — Ветеранське Бюро, що займається ветеранами великої війни, подає в своїм звіті, що від кінця війни до тепер найшло воно роботу для 33,000 бувших жовнірів.

З того числа 20,000 бувших жовнірів заробляє кращу заплату, як вони заробляли перед війною.

Зі звіту виходить далі, що в школах, уряджених бюром, находиться тепер 73,276 жовнірів, що учаться ріжних ремесел.

ВЕЛИТЕНСЬКИЙ ПЛЯН ОЩАДЖУВАННЯ ЕЛЄКТРИЧНОЇ СИЛИ.

Секретар (міністер) торговлі Гувер предложив зарядам електричних підприємств з східної части Злучених Держав проект, на основі котрого мається злучити в одну цілість вироблюваннє електрики в 11 стейтах коштом півтора міліярда долярів. На думку Гувера, в сей спосіб населеннє сих стейтів ощадиться собі річно 500 міліонів долярів видатку на електрику.

МІСТО ЗАГРОЖЕНЕ ПОЖАРОМ ЛІСІВ.

Каліфорнійське місто Пасадерна загрожене пожарами лісів, роздутими страшними вітрами. Пожар уже знищив яких 8 квадратових миль на його передмістях. Згоріло богато гарних домів. Населеннє міста в переполосі.

МАСОВІ ГОЛОДОВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ БЕЗРОБІТНИХ В БЕРЛІНІ

БЕРЛІН, 15. жовтня. — З ріжних сторін Берліна повідомляють, що безробітні напали на склади поживи, а особливо на пекарні.

Поліція виступила проти безробітних, але демонстранти її розоружили.

В части Берліна Шенеберґ зібралось 5,000 безробітних, серед яких було богато женщин з кошиками. Вони зібрались біля ратуша і домагались хліба.

До всіх місць, де були більші демонстраці, покликано більші відділи поліції, які розігнали демонстрантів багнетами.

В деяких місцях поліція стріляла, але не ранила нікого.

Безробітні розійшлись домів, але заявляли, що се тільки початок, а вони ще прийдуть і будуть голоснійше домагатися хліба.

ГОЛОДОВА ДЕМОНСТРАЦІЯ В ФРАНКФУРТІ

ФРАНКФУРТ НАД МЕНОМ, Німеччина, 15. жовтня. — Нині уладили тут безробітні велику голодову демонстрацію.

Голодуючі перейшли головними улицями міста, несучи великі написі з протестом проти пануючих відносин в Німеччині, які спричинили безробіттє і голод.

ПРЕЗИДЕНТ НІМЕЧЧИНИ МАЄ 72 ДОЛЯРИ ТИЖНЕВОЇ ПЛАТНІ

БЕРЛІН, 15. жовтня. — На сей місяць президент Німеччини мав дістати пейди 220,000,000,000 (двісті двайцять міліярдів) марок, а кромі того такусаму суму на приняття заграничних дипльоматичних гостий, себто разом 440 міліярдів (біліонів) німецьких паперових марок, або майже пів триліона.

Одначе з уваги на загальну економічну і фінансову крізу в державі він заявив міністерству скарбу, щоби обтяло його додаток на приняття на половину.

В такий спосіб ціла платня з додатком, яку президент Еберт тепер одержує, виносить 330 біліонів місячно, або біля 72 доляри тижнево.

Канцлер Штреземан одержує тижнево 55 долярів і хату.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ГОДИТЬСЯ ПРИЗНАТИ РЕНЩИНІ САМОУПРАВУ

БЕРЛІН, 15. жовтня. — Німецьке правительство розглядає тепер питанне про проголошенне самоуправи Ренської провінції.

На се напирають політичні провідники з Ренщини, котрі кажуть, що се одинокий спосіб проти заходів тамошних сепаратистів, яких підпирає Франція, а котрі хотять цілком відірвати Ренщину від Німеччини і проголосити її самостійною републикою.

Ренські політики кажуть, що в Ренщині нема сильного самостійницького руху, але є рух за відокремленнем від Прусії, який використовують французькі аґенти для пропаґанди за повним її відірванием від німецької федерації.

Німецьке правительство тепер бачить небезпеку зволікання справи і готове навіть в дуже скорому часі признати Ренщині як найширшу самоуправу, так щоб вона належала до німецької федерації, а правила сама собою.

У ФРАНЦІЇ НЕМАЄ БЕЗРОБІТТЯ

ПАРИЖ, 15. жовтня. — Французьке правительство не журиться питанием про безробіттє.

Французьке міністерство праці зладило статистичне зіставленнє, з якого виходить, що лише 1,275 осіб у Франції не має роботи. З того в Парижі є лише 66 осіб без роботи.

Тому два роки у Франції було 90,000 безробітних, а з того половина в Парижі.

АНҐЛІЯ ЗА ВІДНОВОЮ ПЕРЕГОВОРІВ У СПРАВІ РУРЩИНИ

ЛОНДОН, 15. жовтня. — Британське правительство повідомило Францію, що воно домагається, щоби скоро відновити переговори у справі Рурщини.

БРИТАНСЬКА ІМПЕРІЯЛЬНА КОНФЕРЕНЦІЯ ЗА ПОЛАГОДЖЕННЄМ ПИТАННЯ ПРО ВІДШКОДОВАННЯ

ЛОНДОН, 15. жовтня. — Імперіяльна конференція Великої Британії рішила на внесеннє премієра Південно-Африканської Спілки Джана Кристіяна Смутса домагатися, щоб аліянти в короткому часі остаточно полагодили вже раз справу німецьких „военних відшкодовань".

БЕЛЬҐІЙСЬКА ОСТОРОГА ФРАНЦІЇ

ЛОНДОН, 15. жовтня. — З Брукселі, столиці Бельґії, повідомляють, що бельґійське правительство вислало ноту до Франції, в якій домагається, щоб сейчас відновити аліянтську конференцію у справі Рурщини.

Бельґійське правительство заявляє, що не хоче брати на себе одвічальности і тягару наслідком анархії, на яку заноситься в Німеччині.

МІЖНАРОДНЯ МИТОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 15. жовтня. — Тут отворено міжнародню митову конференцію заходом Ліґи Народів.

Метою конференції є зломити митові обмеження ріжних держав.

ГОЛОДОВИЙ СТРАЙК ІРЛЯНДСЬКИХ РЕПУБЛИКАНЦІВ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 15. жовтня. — Ірляндські републиканські вязні зачали голодовий страйк.

ПОВІДОМЛЕННЄ! ПОВІДОМЛЕННЄ!

ДО ЧЛЕНІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ У. Н. СОЮЗА:

Після ухвали річного засідання головного уряду У. Н. Союза з 16. лютого 1923 і рішенням Екзекутиви У. Н. Союза з 26. вересня 1923, сим проголошується три-місячну кампанію єднання нових членів до організації.

Згідно з тим, в слідуючих трох місяцях а то в:

ЖОВТНИ, ПАДОЛИСТІ І ГРУДНИ

Український Народний Союз посередництвом 341 своїх Відділів в Злуч. Державах і Канаді буде приймати

МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ
ВІД 1-го РОКУ ДО 55 ЛІТ ВІКУ

БЕЗ ВСТУПНОІ ОПЛАТИ

НА ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА СЛУЧАЙ СМЕРТИ, КАЛІЦТВА АБО НЕВИЛІЧИМОЇ СЛАБОСТИ-НЕДУГИ.

ОБЕЗПЕЧУЙТЕ СЕБЕ І СВОЇ РОДИНИ.

Дораджуйте своїм другам і знакомим вступати в ряди своє-рідної запомогової організації; організації яка вже 30 літ найбільшу користь своїм членам і славу всему українському народови приносить.

Приєднуйте нових членів і члениць до істнуючих вже відділів.

Організуйте нові відділи, братства, сестрицтва або товариства.

Голосіться по близші інформації до відділових урядників або просто до головної канцелярії У. Н. Союза на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
RECORDING DEPARTMENT
P. O. BOX 76, JERSEY CITY, N. J.

В Джерзи Сіті, Н. Дж., 30. вересня 1923.

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ:

І. Каштанюк, гол. рек. секр.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПЕРЕД КОНҐРЕСОМ.

В днях 25. і 26. с. м. відбудеться в Филаделфії річний конгрес Обєднання Українських Організацій в Америці.

Безперечно громади і товариства приготовились вже до конґресу і вишлють на нього своїх делегатів.

Повинні се зробити всі громади і товариства, аби конґресові додати значіння і сили, щоб його постанови мали всенародню апробату і відтак були приняті та виконувані загалом.

Слід звернути увагу й на те, що се може перший раз, коли очі старого краю звернені з таким вижиданнем і надією на американських Українців як тепер.

Українці під польською окупацією не мають навіть найпростійшого права чоловика — свободи слова.

Наші браття і сестри в Галичині, на західній Волині, в Холмщині і на Поліссю не мають своїх шкіл. Окупант понищив ті, що були і береться донищити їх до останку. Польський міністер „просвіти" Гломбінський іде ударним наступом на решітки української школи під польською окупацією. Касує українські школи, а установляє польські.

Такийсамий похід ведуть Ляхи і проти української церкви, і загалом проти всього, що українське.

Але нападені наші браття і сестри бороняться. Бороняться з усіх сил.

Богато у них запалу і завзяття, але гроший немає — НА УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ, НА ПРЕСУ, на ті перші заборола відпору проти ляцького наступу.

І тому вони в нинішню пору дивляться на Америку як на надію, що відсі прийде не тільки поміч морального співчуття і захоти, бо се у них є, але того, чого у них нема, — то є гроший.

Тепер в старому краю пильно інтересуються українським конгресом в Филаделфії. Там вижидають, що скажуть американські Українці про будучу долю їх шкіл і свобідної преси. Чи американські Українці присудять їм впасти в бою з польським наступом, чи скажуть: Ні!?

Постанови конґресу в Филаделфії, а потому діла, що мають піти за словами в цілій Америці, можуть мати рішаюче значіння для таких двох важних чинників української самооборони перед загибіллю, як школа і преса.

Як же в старому краю інтересуються конгресом у Филаделфії, то чому-ж би не мали американські Українці ним інтересуватись?!!

Повторяємо, що повинні заінтересуватись усі громади та післати туди своїх представників, щоби приняли добрі постанови, на основі яких зможе піти сильнійша громадська праця Українців в Злучених Державах.

НОВИЙ ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

Телеграфують до одної соціялістичної щоденної газети в Ню Йорку, що Україні грозить новий голод, зовсім не менчий від того, який вона перебула в 1922. році. Пишеться в телеграмі, що причиною голоду є недорід, а причиною недороду засуха. Богато селян, боячися знищення засівів засухою, навіть не заходилося коло засівання землі. Ситуація має бути так грізна, що навіть „український совєтський уряд" мав скликати надзвичайне засідання для розглянення способів заради.

Остатка вістка приходить зі шпихліра Европи після того, як большевицькі агенти через три чверти року наговорилися про чудові вигляди врожаїв, про гарні засіви, про видатні жнива та про міліони пудів української пшениці, готової на продаж для заграниці. Сміялися большевицькі агенти, як на весну радили їм не розпускати язиків так широко та не продавати української пшениці, поки вона не зібрана, не торгувати шубою медведя, поки його ще не вбито. Кпили собі большевицькі письмаки, коли за границями України оголошувано голоси розпуки українських селян, здираних большевицькими комісарами. Величалися агенти большевицькою господаркою на Україні, носячися як курка з яйцем вісткою, що большевицькі комісарі продали корабель збіжа до Німеччини. Лаяли всіми визвисками свого словного засобу проклятущих патріотів, які сміли говорити про небезпеку нового недорожаю на Україні. І ось тепер, після всіх сих побід над патріотами, приходить вістка, що клятущі патріоти мали слушність.

Кожда стрічка вістки заслугує на близшу увагу. Найперше, чому вістка приходить саме тепер? Прецінь жнива покінчилися на Україні два місяці тому. Коли був який недорід, то його можна було бачити вже два місяці тому назад. Коли була засуха, то вона була видна пять, чотири, три місяці тому назад. Чому-ж тепер приходять вістки про все те, про засуху, про недорід? І чому все те приходить після всіх тих пересвідних величних гукань про хазяйнування большевиків? Відповідь на сі питання може бути лишень одна: На Україні сього року недороду, що найменче природного недороду, не було. Українські лани зародили так, як вони зароджують в пересічне літо. Однак мимо сього Україна не має досить збіжа на власний прожиток. Не має його тому, бо московські большевики та їх українські наймити ограбували українських селян зі збіжа, продали його за границю для оплачення своїх агентів, на закупно ковтків комісарським любаскам, лишаючи українських селян, що се збіжа обсівали, жали та збирали, голими та голодними.

Лишень безсоромний брехун може пускати на українських селян таку очевидну брехню, що мовляв вони не сіяли збіжа минувшої осени або на весну, бо боялися засухи в літі. Так безстидно брехати можуть лишень такі люди, які зовсім вичерпалися з брехні. Такої річи, якої мали допуститися українські селяни, не може допуститися ні українське селянство, ні ніяке селянство в світі. Нема в світі таких селян, які не сіяли збіжа тому, бо в них було попередного року засуха. Такі річи про селян може пустити лишень большевицьке бюро, зложене з людий, які села не бачили, які думають, що в корови відбирається молоко, помпуючи його хвостом.

Своєю соромицькою брехнею хотіли большевицькі агенти закрити правдивий стан. Вони пробують замилити світови очи, щоби він не бачив, що богато українських селян не сіяло збіжа тому, бо знали з гори, що московські большевики їх ограбують. В сій самій цілі комісарі придумали новинку, що мовляв большевицький уряд скликав надзвичайне засідання, на якім мають радити над способами ратунку українських селян перед голодом. Справді, небувала насмішка долі: грабіжники обрабували нещасну людину, продали награбане добро, та ще й наняли своїх агентів, аби голосили в світі, які то вони добрі, якто вони піклуються над голодуючою жертвою грабежі.

ПРОТЕСТ НАРОДІВ, ПОНЕВОЛЕНИХ ПОЛЬЩЕЮ, ПЕРЕД СОЮЗОМ НАЦІЙ (ЛІҐОЮ НАРОДІВ).

(Від власного кореспондента).

З приводу загальних зборів Союза Націй зїхалися до Женеви представники народів, поневолених Польщею, щоби запротестувати перед Союзом Націй проти польської неволі.

Про меморіял, який предложив Союзови Націй Президент Української Національної Ради, я вже писав.

Представники Литовців, і Білорусинів, яких землі так само рішенням Ради Амбасадорів з 14. марта 1923 р. прилучено до Польщі, подали також Союзови Націй свої меморіяли.

Наслідком виміни думок між представниками Українців, Білорусинів і Литовців зродився плян **виступати також зі спільним протестом проти польської неволі.**

До сеї акції прилучився також представник Німців, викинених польським правительством з тих земель, які перед світовою війною належали до Німеччини, а тепер належать до Польщі.

На спільній конференції, яка відбулася в Женеві в днях 23. до 25. вересня, принято резолюцію, яка має бути предложена Союзови Націй.

Текст сеї резолюції знайдуть читачі на иншім місці, отже тут скажу про неї тільки пару уваг.

Конференція, яка укладала резолюцію, мала на увазі те, що инше є становище Українців, Білорусинів і Литовців супроти польської держави, а инше знов становище Німців.

Українці, Білорусини і Литовці, яких землі Польщі заокупувала Рада Амбасадорів се заволодіння потвердила, стоять на становищи **визволення сих земель зпід Польщі.**

Натомісць Німці, які є переважно розкинені на польській території, кладуть передовсім натиск на те, щоб вони мали тут правну охорону свого національного розвитку, яку запоручає їм договір між головними державами антанти й Польщею з 28. червня 1919 р. про охорону національних меншостий в Польщі.

Се становище Українців, Білорусинів і Литовців з одного боку і Німців з другого знайшло свій вислів у принятій конференцією резолюції.

Резолюцію предложено в двох автентичних примірниках Президентови загальних зборів Союза Націй і Секретаріятови Союза Націй, а крім того дістали її в відписах делегації всіх держав, які належать до Союза Націй.

Женева, 25. вересня 1923.

Д-р Михайло Лозинський.

ставлені на найтяжші переслідування.

Польське правительство забирає нам нашу рідну землю, кольонізуючи її Поляками. Викидає наших земляків, передовсім інтелігенцію, з рідного краю. Забороняє нашу рідну мову в адміністрації і в судах. Накидає нам польську школу, замикаючи наші національні школи. Забороняє наші часописи, кидаючи редакторів до вязниці. Політичні вязні мусять хапатися голодового страйку і є виставлені на тортури в ціли вимушення зізнань.

Такий стан не сміє довше тягнутися!

Вірячи в високу ціль, яку поставив собі Союз Націй, ми звертаємося до нього, просячи його інтервеніювати в користь наших народів, в інтересі цивілізації і європейського мира.

Покликаючися на наші домагання, згідно з меморіялами, які рівночасно предкладаємо, звертаємося з довірям до Загальних Зборів і до Ради Союза Націй:

1) Українці, Білорусини й Литовці, протестуючи проти рішення Ради Амбасадорів з 15. марта 1923 по східні границі Польщі, яким прилучено до Польщі часть України, Білоруси і Литви, й домагаючися:

а) ревізії згаданого рішення, яке противиться духови Версайського договору, який признав плебісцит як conditis sine que non (конечну умову) територіяльних змін навіть супроти побіджених країв (Шлезвіг, Горішній Шлеск, Східна Прусія і т. д.);

б) запевнення — під охороною Союза Націй — українським, білоруським і литовським землям здійснення права самовизначення.

2) Німці, викинені з Польщі домагаються, щоб до них був примінений договір про меншости, який Польща зобовязалася супроти Союза Націй виконувати, та щоби привернено їх нарушені права.

3) Всі висше названі народи домагаються, щоб вислати негайно до Польщі комісію, яка поклала би конець негідним зловживанням, на які вони виставлені.

В Женеві, 25. вересня 1923.

Проф. Д-р М. Лозинський
делегат Української Національної Ради, бувший державний секретар заграничних справ.

В. Даставський
бувший президент Ради міністрів Білоруської Республики

Проф. Д-р М. Рейніс
бувший голова культурного товариства „Рітас" („Ранок") в Вильні.

Д-р К. Ян
делегат Товариства Німців, прогнаних з Польщі.

—o—

РЕЗОЛЮЦІЯ ПРЕДСТАВНИКІВ УКРАЇНЦІВ, БІЛОРУСИНІВ І ЛИТОВЦІВ ПОНЕВОЛЕНИХ ПОЛЬЩЕЮ, І НІМЦІВ, ПРОГНАНИХ ПОЛЬСЬКИМ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ, ЗІБРАНИХ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ЖЕНЕВІ В ДНЯХ 23.—25. ВЕРЕСНЯ 1923 Р.

Представники Українців, Білорусинів і Литовців, поневолених Польщею, і Німців, прогнаних з Польщі, зібралися в Женеві в днях 23.—25. вересня 1923 р. і розглянувши положення, утворене для названих народів польським правительством, ствердили, що воно не перестає вживати супроти них негідних метод, які мають за ціль або їх повне винищення або польонізацію.

Наші народи є позбавлені всіх прав і видані на потали своїх гнобителів. Не говорячи про позбавлення громадянських прав, наші земляки є ви-

ПОВОРОТ ЕМІГРАНТ З ВІДНЯ ДО ЛЬВОВА.

Львівське "Діло" повідомляє: При ул. Корняктів ч. (Народній Дім) отворив адвокатську канцелярію д-р Олександер Марбітчак. Д-р Марітчак — людина молода, ідейна, активна. За українських часів брав живу участь в праці Національної Ради і Трудової партії. Опісля на еміграції в праці Галицького Уряду, закордонної групи трудової партії, і Західно-українського Т-ва Ліги Народів.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ГЕРОЇ НАРОДУ.

Ляхи окровавили Золочів українською кровю.

Перед польським наглим судом в Золочеві розігралась на днях драма, яка являється символом положення українського народу під Польщею. Селяни **Ілько Скочиліс, Микола Коваль, Олександер Павлишин, Микола Терещук, Юстин Андрушків, Василь Пеля, Михайло Ярош, Іван Дідик, Гриць Огородник, Мик. Польовий, Стефан Вовк, Андрій Будник, Микола Качоровський, Андрій Сасицький, Володимир Дідик** станули перед лицем польської Теміди за злочин з §§ 166 і 167 а карного закона і §§ 4 і 8 динамітового закона. Польський наглий суд закинув їм, що вони утримували у зборівськім повіті підналовану ватагу, яка в золочівськім і дідичівські фільварки, клала на зелізничі тори міни і „старалась викликати у Східній Галичині заворушення".

Розправу вів трибунал польського наглого суду під проводом судді Стравінського „прискореним темпом". Оборонювало обжалуваних 12 українських адвокатів: др. Ст. Баран Скочиліса; др. М. Володимир Огорника; др. Герета Польового; др. Дольницький Будника; др. Давидяк Івана й Вол. Дідика; рад. Балтарович Яроша; др. Домбчевський Коваля; др. Брикович Андрушкова; др. Хомицький Павлишина й Качоровського; й др. Л. Ганкевич Савицького й Вовка.

Обжаловував прокуратор Блонський.

Не маючи ще під рукою певного й вірного звіту з розправи, бо польська преса, захлиснувши катівською радістю на вид української крови, пише свої звіти для шовіністичних польських патріотів, відкладаємо сей звіт до часу, коли одержимо українську пресу. Підчеркуємо, за польською пресою, що польська публика на салі висміювала промови оборонців.

Самий засуд оголосив предсідник трибуналу в четвер (20. вересня) о год. пів до дванайцятої перед полуднем. Засуд звучав:

Ілька Скочиліса, Гриця Огородника. Миколу Польового, Андрія Будника й Андрія Сасицького узнано винними з §§ 166 і 167 а карного закона через ширенне знищення і ділання в підпаленню фільварку в Млинівцях;

Івана Дідика, Володимира Дідика, Михайла Яроша, Миколу Качоровського й Миколу Коваля узнано винними сього самого злочину як дальші учасники через творення банд;

Василя Пеля узнано винним того самого злочину, довершеного в Сновичу;

Олександра Павлишина узнано винним злочину з § 8 і 4 динамітового закона;

Миколу Терещука й Юстина Андрушкова узнано винними злочину з §§ 166 і 167 а через доражджуванне і намову;

Зате Стефана Вовка, організатора сеї цілої „банди", на основі § 433 карної процедури відіслано до слідчого судді для дослідження його умового стану, бо щодо сього є сильні здогади. Тому він стане перед трибуналом присяжних суддів.

Кари:

Трибунал засудив: **Ілька Скочиліса (23 р.), Миколу Коваля (27 р.) і Олександра Павлишина (29 літ) на кару смерти**; Миколу Терещука (42 р.), на кару 20 літної тяжкої тюрми; Михайла Яроша (26 р.) й Івана Дідика (19 р.!) на кару 12 літ. тюрми; Гриця Огородника (18 р.!!!), Миколу Польового (19 р.!), Андрія Будника (18 р.!) й Миколу Качоровського (19 р.!) на кару 8-літньої тюрми, а Володимира Дідика (19 р.! на 5 літ тюрми. Крім того засудженим приписано що чверть року темницю через 24 години.

Оборонці звернулись після оголошення засуду до предсідника, щоб телєфонічно просили президента Польщі о помилування для засуджених на кару смерти. О год. пів до третьої прийшла з Варшави телефонічна відповідь, що президент Войцеховський відкинув цю просьбу.

Наслідком сього польський суд приступив до смертної екзекуції.

Найперше вийшов **Ілько Скочиліс** в товаристві свого оборонця др. Ст. Барана. По уділенню останніх слів потіхи нашим священником в Золочеві, Скочиліс голосно крикнув: **„Хай живе самостійна Україна! Стріляй!"** І впали стріли польської салдатески, а Мученик Народу покотився до землі.

Приведено **Миколу Коваля**, який ішов під руку з др. Л. Ганкевичем. Повторилася та сама сцена. Геройський Мученик **підніс оклик в честь вільної Української Держави**, а потім впав трупом, поцілений польськими жовнірами.

Вкінці прийшов третій засуджений **Олександер Павлишин** в товаристві адвоката д-ра Хомицького. На місці смерти др. Хомицький поцілувався з Павлишином, а коли Павлишин станув на вказанім місці, крикнув: **„Хай живе вільна від Сяну до Кавказу Україна! Спокійно вмираю за українську справу!"**

Всі три Мученики вмирали дійсно по геройськи, бо не дали собі навіть завязати очей.

— — — — — — —

Золочівська драма наших героїв по рівночасно нашою національною трагедією, яку відслонювати й освітлювати має обовязок українська преса. Бо суть річи не в тім, що члени українського народу підпалюють дідичівські фільварки і кладуть бомби на зелізничні тори, а в тім, які причини заставляють їх братися до сього крайнього засобу боротьби. Польський наглий суд не доходив, очевидно, до коріння справи; він був глухий також на розяснення оборонців обжалуваних, які, напевно, доторкали сих причин.

Справедливий, безсторонний суд був би ствердив такі основи революційного вчинку пятьнайцяти українських селян із Золочівщини і Зборівщини: Польща нищить до тла все, що українське. Відбирає землю у українських селян для своїх кольоністів; нищить українську школу й заводить польську; здирає в формі податків і данини останню сорочку з українського селянина; заводить панщину для українських селян у користь польських дідичів; касує громадську самоуправу; нищить церков, глумиться і насміхається з усього, що найдорожше для українського народу. Польща наступом і в морі крови здавила державу українську, за яку український нарід пролив море крови і сліз.

І коли обжалувані селяни-герої справді вчинили те все, що закидував їм акт обжалування польського наглого суду, то вони зробили се в інтересі національної самооборони, як протест проти злочинів Польщі. Бо на лаві обжалуваних перед маєстатом дійсної справедливости повинні засісти Пілсудський за його імперіялістичний похід на Галицьку Землю; Вітос за кольонізацію української землі мазурами; Гломбінський за нищенне української школи і церкви і десятки тисячів тих скажених польських шакалів, що творять „польські „ржонди". Трибунал дійсної справедливости назвав би й називати-ме трох українських селян: **Ілька Скочиліса, Миколу Коваля і Олександра Павлишина**, яких серце продерла куля польських заводовників, **великими героями правди і справедливости**, а український нарід вдячно запише їх на сторінки своєї визвольної бортьби поміж найкращими своїми дітьми.

(Укр. Прапор).

Лев Толстой.

ПЕРШИЙ ГОРАЛЬНИК

Мартин був убогий мужик, але чесний і побожний. Одного ранку виїхав на поле до роботи. На полуденок мав зі собою кусник сухого хліба й пляшанку води. Поклав це обережно у живоплоті. Приложив руку до плуга й підганяє коняку веселим „віо!" Тимчасом надійшло сюди чортеня. Старший чорт вислав його з пекла, щоби стало звести чесного Мартина. І зараз найшло чортеня полуденок у корчи і забрало. Прикулуло за кущем, думало: мужик як побачить, що полуденок пропав, ганьбити-ме страшне й кляти. За кілька годин коняка змучилася, а Мартин зголоднів. Пустив коня постися на леваді, а сам пішов до живоплота за полуденком. Сягнув рукою — не найшов нічо.

— Таж я не бачив нікого, — говорив счудовано — але мусів хтось украсти. Ну, то мусів забрати хтось голоден.

Сказав і голоден узявся дальше до праці. А чортеня обманулося. Пійшло до свого пана чорта й оповіло свою невдачу, що не в силі було заподіяти щонебудь мужикові.

— Непотрібе, — заревів сатана на бідне чортеня — коли до трьох літ не зловиш мені цього мужика, то мусити-меш оженитися з моєю бабусею.

Налякалося чортеня. Думає й розуміє, як би то вдоволеного мужика привести сатані. І вкінці найшло такий спосіб. Переодягнулося по мужицьки й найнялося у мужика за наймита. Сподівалися сухого року, тому наймит порадив мужикові засіяти збіжжа на мочарищах. Всюди посохло збіжжа. Лише мужик і його розумний наймит мали гарне жниво. Збіжжа було так богато, що не могло поміститися в стодолі.

— Шкода стільки цього хліба, я-ж не зїм його за ціле моє життя.

Засміявся чортівський наймит і каже:

— Коли не можеш його зїсти, то можеш його пити. Тоді вже справишся з ним, ще й приятелі найдуться — я також.

Останні слова сказав лише тихцем. І при цьому потер собі копита. Тепер навчив мужика гнати горівку. Робив мужик горівку, богато горівки з свойого збіжжа. А чортівський наймит помагав йому дійсне з чортівською охотою. Мужик уже пробує і пе і пе... Тоді хитрий чорт поспішив до свого старшого чорта й каже:

— Мужик уже твій! Він пе!

Старший чорт хотів одначе сам переконатися. Чортеня запровадило його до хати мужика. Мужик сидів в вітотом за пляшкою горівки. Оба пили скланку за скланкою. Жінка мужика наливала. Наливає непевно горівку, аж зірвався мужик й скрикнув:

— Дурна, вважай, а ні то я навчу тебе!

Сатана осміхнувся вдоволено. Аж тут дід жебручий застукав до дверей. Просив куснйка хліба.

— Не можу кормити всіх голодників! — загремів мужик і затраснув двері. дідови перед носом. Сатана з радощів погладився по бороді. Пили горівку дальше й не переставали пити. Один хвалить хазяйство другого, кожен. вихваляється своїм розумом. Чортеня підбігло до сатани:

— Вважай, тепер вони лиси. Небаром переміняться у вовків.

І дійсне. З хвальби прийшло до дразнення.

Вйт розлютився і ударив приятеля в лице. Сатана не чувся з радощів. А чортеня сміється:

— Пожди ще, вовки небаром будуть свиньми.

Щоби пімститися за удар, кинув мужик пляшкою горівки за гостем. Вйт утік. Мужик за ним. Вйт упав. Мужик пошпотався на нього. Оба викачалися в болоті й лежать. Сатана поклепав чортеня по рамени й каже:

— Славний з тебе парень! Ти певне зробив цей клятий напиток із лисячої, вовчої й свинячої крови.

— О, ні — відповів чорт, вдоволено підсміхаючись. — Цей напиток мужик зробив із свого насущного хліба. Лисяча, вовча й свиняча кров не є в цьому напитку, а в в чоловіці. Чоловік опановує себе, бо він сильний. Коли напється мого напитку, тоді йому заволодити над собою й він подібний стається звір. Давай людям пити, а мати-меш їх богато.

Сатана обняв чортеня вдоволено. Потім скликав увесь свій двір. В присутности всіх чортів зависив йому найвисший ордер і викликнув:

— Споміж вас усіх чортів, цей чорт-горальник мій найліпший слуга. Ідіть його слідами.

З цього часу чорт-горальник побідоносно ходить із пляшкою по світу а за ним пильненько йде ціле пекло.

Переклав М. Л.

ЦІКАВІ ЧИСЛА

(Шематизм всего духовенства греко-католицької львівської Митрополичої архіепархії на рік 1924. Річник 72. Львів, накладом архіепархіяльного духовенства 1924. Стор. XIII+346+2 нен. 8°).

Шематизм львівської архіепархії, який саме появився, інтересний своїм змістом не тільки для духовенства, але й для ширшого загалу.

З загального перегляду обемистої книги видно, що наміром Митрополичої Консисторії було, щоби в Шематизмі було подано на основі інформацій парохів чи завідовників парохій вичерпуючі дати, а саме поpри назву місцевости, імя патрона церкви, коли її збудовано, де обезпечено, імя і назвиско власника місцевости, число греко-кат. душ в парохіяльнім селі чи місті, або місточку і прилучених місцевостях, число латинників, Жидів, дати що до школи, а саме, скільки клясова, яка в ній викладова мова, число дітей греко-катол., римо-катол. і Жидів, чи і які є там українські товариства, число інвалідів, сиріт, погибших на війні, — дотацію парохії, в якім стані будинки парохіяльні, приналежні уряди податковий, почтовий, телеграфічний, суд і залізнича стація з віддаленнем. І треба признати, що переважно подано ці дати старанно, а в значнім числі місцевостий навіть вичерпуючо. Всеж в богато місцевостях чимало дат. поминено мовчки; а приходять і такі місцевости, де майже ніяких дат немає (на пр. Белзець, золочівського деканату).

Приступаємо до подробиць і статистичних дат.

Всіх деканатів в львівській архіепархії є 54. Парохій обсаджених парохами і завідовниками 1116. В тих 54 деканатах невідновлених товариств народніх є 117, а відновлених 309. Прикро вражає перша цифра. При 117 місцевостях дотичні парохи чи завідовники містили вельми значучу а для них соромну замітку: „Народні товариства не відновлені". Ся замітка дуже сумно свідчить про дотичну місцеву інтелігенцію: байдужність виступає в як найяскравійшій формі. І ця інтелігенція не аби яка: між нею відомі організатори партійні. Парохи більших міст як Стрий, Еернопіль, Золочів, Бради і т. и. не виказали ніяких товариств.

Народніх товариств відновлено найбільше в деканатах Стрийськім і Теребовельськім (по 16), Рогатинськім і Новосільськім (по 12), Стрийськім (11), Болехівськім і Калуськім (по 10), а найменше в Милятинські — всього 1!

Шкіл народніх з українською викладовою мовою в 54 деканатах є 762, з тих 1-клясових 453, 2-клясових 264, 3-клясових 15, 4-клясових 28, 5-клясових 2.

Що до числа українських шкіл виказано в деканатах — найбільше 1) в Журавенськім, калуськім, Стрілиськім і Янівськім по 25; 2) в Болехівськім 24; 3) в Ходорівськім 23; 4) в Бобрецькім, Бурштинськім і Щирецькім по 21; 5) в Новосільськім 26; 6) в Стрийськім 19; 7) в Долинськім 18; 8) в Бережанськім Винницькім, Жидачівськім, Збаражськім і Радехівськім по 17; середно: 1) в Брідськім, Золочівськім, Перемишлянськім і Рожнітівськім по 16; 2) в Любінецькім, Підгаецькім, Поморянськім, Рогатинськім, Теребовельськім і Тухлянськім по 15; 3) в Галицькім, Глинянськім і Олеськім по 14; 4) в Войнилівськім, Городецькім, Кізлівськім, Миколаївськім, Озірнянськім і Скільськім по 13; 5) в Струміло-Камінецькім 12; 6) в Грималівськім, Нараївськім, Підкамінецькім і Яричівськім по 11; 7) в Зарваницькім, Зборівськім і Угнівськім по 10; мало: 1) в Буськім і Милятинськім по 9; 2) в Лопатинськім і Перегінськім по 8; 3) в Микулинецькім 6; незвичайно мало: 1) в Залозецькім, Оліївськім і Скалатськім по 3, та у Львівськім і Тернопільськім по 2.

В 43 школах не подано числа дітей, в дуже богато подано немовто округло 30, 50, 60, 80, 90, 100, 150, 160, 190, 220, 240, 260, 270, 330, 400. В обох селах Теребовельського деканату: в Гумнисках і Малові подано такі цефри дітей, що ходять до школи, а саме в Гумнисках: греко-кат. 130, римо-катол. 20, в Малові: греко-катол. 50, а римо-катол. 30... Повисші округлі цифри а тим більше не подані числа дітей наводять на думку, що в тих школах катихити по всякій правдоподібности не виповняють своїх обовязків, значить — не вчать зовсім школярів релігії, а то мусіли би знать взагалі а тим більше докладно (а не округло себ-то в приближенню) кілько в дотичній школі є греко-католиків. З сего повинен дотичний референт консисторський витягнути консеквенції та старатися зарадити лиху.

В дуже богатьох місцевостях не подано, чи є школа, чи нема і взагалі не подано ніяких дат. Тут видно не тільки недбальство декана, що не звернув дотичному священикови предложеного ним виказу до доповнення, але й референта консисторського. В деяких місцевостях дати, здається, невірні. На пр. Старе село Винницького деканату. Число греко-катол. душ подано 670. Є латинський костел. Римо-католиків не подано. Отже в тій місцевости має бути 4-клясова школа з українською мовою викладовою, причім подано число дітей: греко-катол. 65. римо-катол. 90. Жидів 10. („Діло").

Онуфрій Бартків, стр. У.Г.А.

СТРІЛЕЦЬКА МОГИЛА

Чи є в світі що страшніще,
Як стрільця могила,
Чи є в світі що сумніще,
Як стрільцева мила?

Тужать в світі ріжні люди
Матері, вдовиці,
Та найтяще в світі тужать
Молоді дівиці.

Бо вдовиця вдовицею,
Всего пробувала,
А дівчина щирим серцем
Парубка кохала.

Покохала та не довго —
Покинув дівчину,
Поклицали у стрілецтво
Битись за Вкраїну.

Тай не було для дівчини
Хвилини спокою...
Бо вже шестий рік минає,
Як милий у бою.

Плаче бідна, нич не знає,
Дрібні сльози ронить,
А стрілець її ранений
Головоньку клонить.

Впав сердешний в рідним полі,
Більш йому не жити,
Вже не зможуть його руки,
Вороженьків бити.

Тільки щирі товариші,
Ще не забувають:
Його тіло — стрілецькеє
В могилу сховають.

Та й звели йому могилу
У широкім полю,
На могилі написали:
„Лях забив — за волю!"

Вийшла вранці дівчинонька
В поле жито жати,
На хрест глядить, на таблицю,
Тай стала читати.

Прочитала, заридала,
Щей заголосила:
„На щось мене, моя нене,
Читати навчила!"

„Як була я, матусю,
Не знала читати,
То де милий спочиває —
Не вмілаб вгадати.

„Хоч надію леліялаб
На час коротенький —
Колиб нині не дізналась,
Що погиб миленький".

Плаче мила дівчинонька,
Вмиваєсь сльозами,
Мов нежива самотою
Иде домів до мами!

„Щож се тобі за пригода?"
Мати говорила.
„Ох, матусю, в нашім полі —
Висока могила.

„Стрільця Ляхи там убили!"
„Не журись, дитино,
Стрілець поляг за Вкраїну —
Спочивати мило!"

„Ой, матусю, та могила
Недоля для мене —
У могилі сій мій милий
Доля моя... Нене!

„Я матусю жито жала,
Тала тай складала —
І у житі миленького
Могилу пізнала.

„Ох, як тяжко давить горе,
Прибило серденько,
Порадь мене що робити
Моя добра ненько".

„Тиж бо знаєш рідна мати,
Як гірка недоля
Не порадиш, то пропаде
Головонька моя!"

Та не довго дівчинонька
Журилась, думала —
Вже за тиждень із розпуки
В могилу запала.

Викопали і стрільчика...
В цвинтар схоронили,
Щоби — по нім, по молодім,
Люди не ходили.

Так обоє спочивають
На божім цвинтари —
Не судив Бог розлучати
Миленьких із пари...

ВАВИЛОНСЬКІ ПЛЬОМБИ ДО ЗУБІВ.

Єсли можна повірити таблиці, яка находиться в музею в Царогоді, то пльомбування хорих зубів знане вже було в давну давнину. А саме на цій таблиці написано: "Розітри пімиці якнайдрібнійше і зроби з неї ціпку масу при помочі цементу. Опісля скажи тричі форму закляття і вложи масу в діру хорого зуба".

ЧОРНІ ДІЯМАНТИ

РОМАН В ПЯТИ ТОМАХ

МАВРА ЙОКАЯ.

(Переклад з мадярського)

ТОМ ПЯТИЙ.

(84)

Евеліна зняла свій королівський костюм, діадему з голови і блискучі браслети з рамен.

„І ви гадаєте," промовила вона лише напівповернувшись до нього, що коли я мушу полишити роскішний готель, я не зможу наняти в Парижі мансарду, яка має двері і засов на дверях, яким я можу їх замкнути, коли прийде який будь в світі князь?"

Каульман дав справі дійти до краю. Він більше не примушував себе виглядати привітним.

„Я звертаю вашу увагу, мадам, на те, що у Франції є неприємні закони, які примушують дружину жити з її шлюбним чоловіком, подорожувати з ним, слухатися його."

Евеліна була як раз занята тим, що знимала позолочені сандали з ніг.

Вона дивилась на Каульмана своїми чорними, проймаючими очима.

„А я, пане, звертаю вашу увагу на те, що у Франції є неприємні закони, згідно яким шлюб французького громадянина заключений лише перед вівтарем, а не шляхом цивільної умови, є неважний і позбавлений всякого значіння."

Каульман скочив, ніби його вкусив тарантул.

„Що ви говорите?"

Евеліна зняла позолочені сандали з своїх ніг і стоячи в нижнім убранню і боса вона кинула сандали до ніг Каульмана.

„Що ‚це' ще належить вам; а я ‚демоазель' Ева Дірмак належу собі самій."

„Хто вам сказав це?" запитав банкир, блідий від жаху.

„Той, хто дав вам пораду, зробити так зі мною."

Каульман сперся на стіл, дістaвши заворот голови.

„А тепер," промовила Евеліна, даючи знак рукою, „ви мусите знати, що тут убиральня панни Дірмак!"

Каульман не дав казати собі цього двічи, а схопив капелюх і побіг геть.

Він так поспішав, що напевно не ранійше відпочив, ніж десь впав.

Все було втрачено, ніяка поміч не була більш можлива.

Було так, як сказав абат.

Вчора він був ще паном багатьох міліонів. Йому пропонували взяти сто міліонів; завтра простягнеться тисяча рук, щоб розірвати на атоми, що знайдеться ще, щоб за міліони взяти гроші.

Він не мав иньшого вибору, як пустити собі кулю в голову, або хопити з своєї каси, скільки він міг швидко взяти, і тікати.

Каульман вибрав останнє і втік.

Знищена.

Евеліна почувала себе, як хтось, кому по зле початому життю було призначено родитися наново.

Вона не є більш жінка.

Але вона і вдова не є, яка має плакати за зникшими радостями.

Вона дівчина, перед якою розгортається квітчасте поле життя; вона лише не знає, які з цих богатьох квітів вона має рвати.

Вона прокинулась з серцем повним бажань, надій і безіменних снів; з принадною загадкою, яка чекає свого відгадання.

Коли вона слідуючого дня довідалась, що Каульман втік і не може більш вернутися, вона почула, що кайдани падають з неї.

Дикий птах вилетів з своєї клітки.

Куди летить дикий птах, чуючи вільне повітря під своїми крилами? Чи думає він про те, яка блискуча була клітка, де тримали його в неволі? — яким лагідним і лестивим був його пан, як добре його годували, як захищали його від морозу і переслідування, як гарно вчили його співати?

Дикий птах думає лише про те, як полетіти геть.

Можливо, що він буде розірваний, замерзне, або навіть не знати-ме більш, як шукати свою поживу на землі, але він всеж летить геть. Він шукає якийсь кущ. Він шукає своє гніздо.

Евеліна не думала про те, що поголоска про втечу Каульмана поволіче за собою і її добру славу; що кождий питав, кому дістанеться тепер ця гарна жінка — гарна жінка, яка грала в сальоні більшу ролю ніж на сцені і вважається тут лише дилетанткою, а там вправною артисткою.

Кого вибере вона своїм новим королем? Бо бунтівна країна, імя якої „гарна жінка", завжде затримує своє право на вибір короля. Дешанс-акт пишуть тут швидко. Це дивна конституційна монархія, з одним мінiстерством невідповідальним перед королем, де поняття про цивільну лісту діяметрально противні нашим.

Отже тепер вона не має нікого. Палата порожня і серце повне радости, яка ще не має ніякого імени. Яке імя повинна вона їй дати?

Про кого вона має думати? Хто їй найблище?

Кому вона має першому сказати, що вона щаслива, безмежно щаслива, що вона нова людина, що вона вільна?

На її столі лежала візитівка Арпада.

Вона сказала запрягти, дала свойому слузі адресу і поїхала відвідати Белені.

Вони мешкали далеко в однім передмістю Парижа, де були ще безповерхові будинки.

Пані Белені любила жити в таких будинках. І її дім, який їй одібрали був таким.

В цім було і щось иньше добре.

В якім великім місті вони не осідали, де Арпад давав концерти і лекції, його мати уряджувала всюди так, що вона мала мешкання з кухнею, щоб мати спроможність варити самій і їсти з сином дома. Вона робила це, щоб він не відвикав від її догляду і не потрапив в злі товариства, з якими він напевно сходивсяб при життю в гостинницях.

Пані Белені варила розуміється сама і Арпад вважав страви приготовані його матерю найкращими в світі, так що для того, щоб зробити йому прикрість було досить лише запросити його на якийсь шляхетний обід. Коли це лише було якимсь чином можливо, він просив вибачити його, покликаючись на те, що він може їсти лише дома, бо живе по гомеопатичній методі.

Не міг же він сказати запрошуючому його панству: я дякую, але моя мати зварила боби з свинячим вухом, а цю годину я не хотів би проґавити за всі ваші коштовні страви.

Кучер і слуга Евеліни ледви знайшли вулицю в тій околиці Монмарта, де жила Белені.

Евеліна наказала не віздити з екіпажем у вулицю; на розі вона встала і пішла з своїм слугою шукати дім.

В однім примітивнім будинку, позаду якого був ще сад, наняла пані Белені дві кімнатки з кухнею між ними.

Служниця, яка прала у дворі білизну, показала Евеліні кімнату, де жив панич.

Евеліна відкрила тихо двері до кухні і помітила, що двері кімнати виходячої на двір також відкрилися, але лише стільки, що жінка перебуваюча в ній могла дипитливо виглянути звідти.

Це певно мати Арпада, яка хоче знати, хто приходить відвідати її сина.

Евеліна пробігла на шпиньках до других дверей і відчинила їх безшумно. Вона хотіла зробити несподіванку Арпаду.

В кімнаті Арпада панувала незвичайна чистота і затишність. Видно було, що тут порядкувала рука матери. Стіл, стіни прикрашували памятки високих осіб: пугарі, різьби, стара зброя, клясичні малюнки; на вікні стояли квіти в повнім цвіті, в шафі чудова бібліотека.

Мати впорядкувала все так, що син любив бути дома. Наняте фортепяно було одним з найкращих творів Еверарда і стояло якраз відкритим.

А перед фортепяно сидів Арпад повернувшись до інструмента спиною і малював на маленькім столику.

Артист фортепяна малює!

Багато артистів мають такі примхи; один є славетним малярем і любить мучити своїх сусідів грою на скрипці, иньший є визначним музикою а партачить вірші, третій, романіст, любить псувати мармур і слонову кість виточуючи і різблячи злі різьби.

А що малює Арпад?

Евеліна ховзнула легко поза його спиною. Але шарудіння її шовкової сукні зраджує її. Арпад схоплюється переляканo і швидко замикає малюнок в шуфляді. Евеліна бачить лише, що це якийсь портрет.

„А! це ви," бурмоче ніяково Арпад. „Я гадав, що це моя мати."

„Ага! Ви робили знов щось заборонене? Мати не дозволяє вам малювати, не правда? Тай що це за божевільна ідея, щоб піяніст витрачав час за мальованням? І що ви малювали?"

„Одну дрібничку. Квітку."

Як-же він бреше! Це був портрет.

„Ну то дайте її мені, коли це була квітка!"

„Цього я не дам."

„Але коли це була квітка!"

„Я вам не дам цього малюнка."

„Ну, алеж не гнівайтеся на мене. Скажіть мені краще, що я маю сісти."

Але Арпад гнівався справді на неї. Чого вона має перешкаджати йому тепер? Иньшим разом вона мабуть булаб йому дуже бажаним гостем.

Але цей вступ попсував цілу дальшу ідилію.

Малюнок не був портретом Евеліни.

„Сядьте до мене, бо інакше я гадати-му, що ви мене боїтеся. Бачите я чекала, що ви сьогодня прийдете до мене і скажете мені вашу думку, про мою вчорашню гру; а тому, що ви не прийшли, я відвідала вас. Ну, що ви скажете? Не правда, я співала зле?"

„Дуже зле!" відповів Арпад незадоволено. „Ви йдете назад, ви забуваєте, що ви вчили. Мені сором за вас! А гра! Я гадав, що знахожусь в театрі автоматів."

„Бачите, мені було вчора дуже зле на душі. Я мала домові неприємности такого рода, що я цілком відокремилась від Каульмана.

„Ну, цілий Каульман вам дійсно не вистачає, щоб задля нього взяти фальшивий тон, і ви можете розлучитися з ним, не виходячи через те з такту. Най Каульман сидить біля своїх міліонів. Досі ви не дуже зважали на нього."

Арпад ще не знав, що сталося з Каульманом. Ця вістка не досягла ще Монмарту.

„І хоч би не давали кидати собі вінків, коли ви зле співаєте."

Евеліна була вражена в її чутливе місце і дуже несправедливо.

Вона виправдувалась майже плачучи.

„Прошу вас, я не кажу кидати мені вінки."

(Дальше буде).

С. Черкасенко.

ЛІТЕРАТУРА УКРАЇНСЬКОГО БЕДЛАМУ

(„Червоний Шлях", ч. 1—3, 1923).

(Продовження).

„Вірний поет бувших власників провінціяльних маєтків, він, як його поетичний хлопчик, збірає „гнилички" минулого, а в цілому **книжка є протест проти існуючого ладу,** проти тих, що знищили маєтки, хоч досить замаскований, але-ж легко"(?).

„Чи ти забула чорний вихор ночі
І тих людей, що іменем любови
Любов убили?.."

„Тут справа йде про сучасну революцію, про комуністів (воістину, на злодію шапка горить! **С. Ч.**), що убили любов Рильського до якоїсь там панни, які заважають чистому коханню у дворянських гніздах цілого світу. І в такому розумінні **Рильський є свідомим ворогом соціяльної революції..."**

Прошу читача дарувати мені сю довгу виписку з рецензії п. В. С., але вона остільки характеристична для сучасних „пролетарських" письменників, що не навести її було-б просто гріхом.

І от нехай читач уявить собі, що сталося-б поетові після подібної „рецензії" за царського режиму, а що тепер, коли „робітницько-селянський" режим у міліон разів перевершив у жорстокости царський!.. Так товариш п. Рильського по перу, В. С., орієнтує... тільки не читача! — в літературнім житті України. М. Рильському лишається тільки запитати Юду: за що? Та тов. В. С. не скаже, а покаже тільки на свою мерзотну писанину: там, мовляв, і відповідь. Але ми, що стоїмо осторонь і „з прекрасного далека" постерігаємо тую пекельну свистопляску, що в „Ч. Ш." зветься „пролетарською" літературою й культурою, знаємо, де собаку закопано. М. Рильський один з небагатьох талановитих молодих поетів, що не захотів для догоди українському катові вбратися в мантію еспанського короля й блазенством („пролет. поезією") бавити нового українського ката, а продовжує скормно розвивати українську поезію в дусі найкращих старих прадицій і заповітів найбільших репрезентантів з українського Парнасу. Бездарність мститься на таланті, проститутка на порядній людині.

Що се так є, свідчить іще трагикомічна історія з молодим талановитим белетристом В. Підмогильним, котрому тісно й душно стало в українськім Бедламі, і він без Корякового дозволу переслав манускрипт збірки своїх новель одному із закордонних українських видавництв, надавши адресатові право друкувати їх по журналах. Кілька новель необережного молодика зявилися... де-б ви думали? В берлінській шаповало-винниченківській „Новій Україні"!..

Читач уявляє собі сказ большевицьких „коряків", коли вони про се дізналися. Що наївному письменникові було не з медом, про се свідчить його розпачливий лист до редакції „Червоних Шляхів" („Ч. Ш.", ч. 2, стор. 281). Поет обережно виправдується тим, що „в жадному органічному звязкові з ред. „Н. України" він не стоїть, що „мусів висилати матеріял за кордон", бо „умови для друку вдома склалися для нього несприятливо", що приватне в-во не мало засобів видати його твори, „а офіційні літературні кола (Коряк і Ко?) виявили до нього надто неприхильне відношення, щоб він міг гадати про видання чогось з своїх творів за їхньою допомогою".

Даремні силкування! З огляду на те, що Че-ка, видимо, запізнилася із своєю увагою до злочинного молодика, агентурне бюро її, себ-то редакція „Червоного Шляху", спішить повідомити охранку, що, мовляв, може „організаційного" звязку тов. В. Підмогильний і не мав, але що до „органічного", то мав і має безперечно. Передбачаючи, що Че-ка може й не зауважити дрібної, надрукованої петітом, примітки редакції до листа, агентура доручає одному з досвідчених сих діл майстрів, тов. Стефанові Каролеві, написати в сім самім числі „Ч. Ш." ферменний на В. Підмогильного донос.

Не буду розбірати сієї „літературної характеристики" талановитого белетриста, написаної С. Каролем („Ч. Ш.", ч. 2, стор. 307—309): занадто вона гидотна і має всі ознаки поліційного допиту з залізанням брудними чобітьми в душу; досить буде, коли наведу кінець:

„...безперечно, автор скоро одмовиться від своїх „Повстанців" (так звуться новелі В. П-го, надруковані в „Н. Україні". **С. Ч.**), а до станції „Еміграція" він ітак, можливо, помандрує".

І за те дяка Богові. Могло бути те, що й Гр. Чупринці за звязок з справжніми повстанцями; а висилка за кордон, в ряди еміграції, се ще для талановитої людини пів лиха, коли не ціле щастя в данім разі.

Моя характеристика була-б неповна, коли-б я не згадав ще про одного такого, як В. Коряк, літературного критика. Се — „селянський письменник", С. Пилипенко, з його блазенською, дурноверхою, хвастовитою манюрою писання. Чому саме він „селянський" — единий Бог відає: ні по стилю, ні по змісту писань, ні навіть по зовнішньому вигляду на портреті сього не видно (червоношляхники запобігливо до читача в усіх своїх виданнях містять власні портрети: ось бачите, мовляв, які ми „на парсуну"! Кому потрібно бачити, скажемо, фізіономію такої знаменитости як отой Владимир Карякін, не знаю. Адже й без фотографії, а вже по самих писаннях можна заздалегідь сказати, що дегенерат): портрет С. Пилипенка — типова фігура піжнуватого, випещеного, з маленькими вусиками вгору, білогвардійського офіцирчика; бракує тільки монокля в оці і стека в руці.

Сьому „селянському письменникові" в „Ч. Ш." належать дві річи: прицюцовата літературна характеристика „пролетарського" белетриста М. Хвильового — „По бурянах революції" і рецензія на збірку поезій якогось В. Атаманюка. І та й друга річ теж з категорії „орієнтуючих""... Че-ка. Але, коли в першій се досить туманно, то в другій „критик" розперізується вже по-коряківськи.

Книжка В. Атаманюка належить до тих, про яких звичайно пишеться всього пару слів: варта уваги, або — варта сміттника. Так поставилася до неї, напр., „Нова Україна". А С. Пилипенко, очевидно, добре таки і сам просмакував сю аж надто порнографичну поезію, а потім, замісць подяки за насолоду, почав лаяти автора, полемизувати з „Н. Україною" і при сій вірній оказії кивати пальцем до Че-ка: гляньте, мовляв, про що пише той В. Атаманюк тоді, коли на Катеринославщині голод, страждання то-що. Ех, пане Пилипенку, не вам казати, не нам слухати: кажіть комусь иншому про радянських ціломудреників, а ми потроху слідкуємо між инщим і за статистикою жахливого збільшення розпусти й поганих хороб на Радянській Україні через отих ваших червоних героїв жовтневої революції. При чому тут Че-ка! при чому тут маленький В. Атаманюк із своїми паскудненькими похітливими віршами, коли такі ваші божки, як пані Колонтай та „наркомос" Луначарський своїми приписами дадуть слинявому віршомазові десять очків уперед!...

Подібні до вищеописаних чорні цятки шпигунської „орієнтовки" розкидано потроху по всіх трьох книгах „Червоного Шляху". Але досить про них: знуджений читач, я почуваю, десь питає досі: „А де-ж той український Бедлам та його література? Се-ж усе не Бедлам, а простісінька літературно-поліційна охранка". — Слушно, але тільки почасти, — відповім я. Пишучи про сучасну „пролетарську" літературу на Радянській Україні, я не міг не зупинитися довше на вищезазначенім хобливім зявищі, якого не знала наша література довоєнної доби. А що воно хоробливе, про се говорять причини такого зявища: се — манія величи і хоробливий острах, що нормальні письменники, та ще такі, напр., талановиті, як М. Рильський, В. Підмогильний, або своїми творами, або, насмілившись, критикою доведуть громадянству, що ніяких пролетарських, ніяких селянських і инших червоних письменників нема, а є тільки зарозуміла, спритна, довгоязика большевицька наволоч, що коли між нею бачиш і людей справді талановитих, то все одно — вони підробляються під „коряківщину" або зо страху перед милою літературною братією, або щоб не вмерти з голоду (адже на прикладі В. Підмогильного бачимо, як червоні „офіційні літературні кола" ставляться до инакодумаючих).

II.

Перш, ніж перейти до справжнього червоного Бедламу, скажу кілька слів про ще одну цікаву рису писань критиків, учених і публіцистів „Червоного Шляху". Се необмінне зазначення в статтях, — чи з приводу творів якогось письменника, чи з приводу якоїсь літературної теорії, чи то буде про „Великого революціонера" — Донбаса, чи про теорію релятивности або систему Коперника, — зазначення сливе кожним автором вірнопідданчих до „робітницько-селянської влади" почувань. Се так смішить спочатку, а потім так набридає, що мимоволі пригадуєш того вченого польського професора-природника з старого анекдоту, котрий на завдання написати наукову розвідку про життя слонів, довго думав над темою, зрештою, обміркувавши її з усіх боків, сів і написав наголовок: „Слонь а Польска". Так і письменники з „Черв. Шляху": пишуть про якість і кількість камяного вугілля в Донбасі і при сьому хоч наприкінці, а висловляють осанну і свою вірність диктатурі пролетаріяту; пишуть про рентгеновське проміння і втулять, ні сіло, ні впало, клясову боротьбу або всесвітню революцію, наймитів капіталу або III Інтернаціонал, і т. д. Бачиш, що кожен, хто пише, трохи не фізично відчуває незриму присутність Коряка, тому й віддає належну дань страхові, — мовляв: на тобі, чорте, груш, та мене не руш.

В такій атмосфері працюють „пролетарські" й „селянські" письменники та вчені.

Поезія. Ось „важкий, але сильний вірш" І. Кулика, „дужого, суцільного комуніста-будінничого", як каже про нього в одній рецензії якийсь М. К.:

„Перевтома. Втома. Втома.
Обірвалася думка. Крес.
На сторінках 3-го тома
„Капіталу" Маркса.
Заплутавсь у формулах. А що таке „S"
Додаткова вартість?
Памятаю — „C" — капітал постійний.
„V" — перемінний;
А що таке „S"?
Доктор каже, — це не божевілля:
Просто витрата енергії;
Просто перевтома.
У мозоку виросло бадилля.
Густе. Не розворушити ломом.
Вже память — знаю — не верне.
Бадилля. Корінчиками міцно.
Корінчики з криці.
Гачки.
Жалом безнадійного смутку
Розідрали в черепній коробці лан-
[цюжки.
Третій том. Тенденція норми прибутку
До зниження.
Доктор каже — це пройде хутко",
і т. д., і т. д.

Гадаємо, що доктор або помиляється, або не хоче сказати хорому усієї правди. Читач — не доктор, тому складе певну думку про тов. Кулика.

В. Сосюра — „Золотий ведмедик".

Пролог.

„Вечір глянув одиноким лихтарем
Глибоко,
Глибоко,
Глибоко...
А в чиїх то очах жабуриння
і огненні ночі шукань?...
Падають
Комети
на голі
коліна
і сльози біжать по щоках"...
і т. д., і т. д.

Його-ж таки — „Маки".

„Мені хочеться ходити з одрізаною
[головою
Данте на руках
І слухать про любов до Беатриче...
Шелестіли жита, хвилювали жита,
а між ними розкидані маки...
там... там...
там... там...
Козаки,
Козаки,
Козаки...
. . . .
Місто...
Ніч...
Огнені крила в повітрі...
Хто се на вухо мені
вие тоненько і хитро?"...
і т. д., і т. д.

Ол. Донченко. На сього часами находить. Отак чоловік собі пише-співає, як і слід нормальній істоті. Раптом — заскок якийсь у голові. Ось, напр., з поеми його „Зелене болото":

„Вітер курявий і спека;
Прилива до мізку кров.
Швидче! Мріє вже здалека
Місто з банями церков".

Все, як слід, але кров у мізку, очевидно, робить своє діло, і язик починає заплітатись, а голос зривається:

Зелені, блакитні бані
Велично на сонці сплять...
Попи й дяки пяні
Вночі — до дівчат.
За бороду бога
Смикає коммол,
Тягне старого
З неба додолу..."
і т. д.

Талановитий П. Тичина аж переривається, щоб не відстати од своїх „пролетарських" і „селянських" колег та накопичує стільки образів, що вірш робиться схожим на словесний ребус. Правда, перевага його перед иншими та, що його все-ж таки можна здебільшого розшифрувати, хоч і в нього не без заскоку. Напр., поезія „Вітер з України" —

„...упнеться в грузлую ріллю,
піддасть вагонам волі —
ух як стремлять вони по рельсах,
аж нагинаються тополі!..
Чортів вітер! проклятий вітер!
Сидить в Бенгалії Рабіндранат:
Нема бунтарства в нас: людина з гли-
Регоче вітер з України, [ни.
вітер з України!"
і т. д.

Многоплодний, як і В. Сосюра, Валеріян Поліщук, автор знаменитого „Онана" (не в заміру похітливому Атаманюкові), подарував „Червоні Шляхи" віршом „Ніч" поемою „Адигейський співець", в якій показує значний поступ по шляху видужання, хоч іще часто трапляються непевні місця, що свідчать про затяжливість хороби. Напр.:

„Його голос розбурханим словом
Між горами,
Тут і там,
По окрузі Кавказу міцного (?!),
Ще й саклі низенькій
Ницьма прилягав
Маковим зерном
Під камінь",
і т. д.

Звертає увагу своїми „індустріяльними" поезіями (так авторові хочеться їх звати не в заміру иншим) безперечно талановитий Микола Терещенко. Але все та-ж сама хороба не дає молодикові вільно володіти язиком, і він заникується на кожнім слові. Напр.:

„Конторам,
і
лабораторіям —
загибіль...
Біль,
жах —
у наших черепах
од їхніх цифр!
Ах,
однаково терновий
для всіх... [шлях
Клінікам
і
обсерваторіям —
загибіль...
Біль,
жах —
у наших стомлених
од їх; [серцях
і т. д.

Не можу на закінчення не згадати надзвичайно характеристичного вірша ще одного „пролетарського" поета, І. Дніпровського, вірша, написаного на смерть забитого в Льозанні совітського достойника, п. Воровського. Сей „Протест" як найяскравіше показує, оскільки біненькі поети Радянської України, замкнені міцно в місцях свого проживання та інформовані виключно офіційною совітською брехнею, не уявляють собі, що діється за кордонами СССР. Читаєш собі їхні віршики і, як на долоні, бачиш, як сердешні молоді люди, задурені комуністичною крикливою, чваньковитою брехнею про загибіль капіталістичного світу, про велич і перемогу пролетарських революцій, і сами стають на котурни, нацуплюють на себе драну ковдру з ліжка, відчають голову паперовою короною з комуністичною звіздою на вершечку, уявляють себе еспанськими королями й вигукують страшні погрози народам світу. Ми, що живем у Европі або Америці, бачимо-ж, що нічого надзвичайного не сталося: просто собі якийсь у котрого в Росії большевики замучили його кревних, забив з револьвера ще одного харциза, щоб помститись і за своїх і за міліони инших жертв большевизму. Преса й читачі поговорили собі пару днів на сю тему та й перейшла до біжучих справ. А бідний п. І. Дніпровський уявив собі, що всім так се цікаво, як йому, й на протязі трьох великих сторінок віршом загрожує світові, й ніби сам вірить у те, що той світ його прочитає й перелякається. Звичайна передовиця, тільки віршом, з якої-небудь „Правди" або „Известий". Кінчається таким уступом:

„Й хапало радіо радянські ультимати,
й була в них сила —
а звідусіль
Росія,
Україна
розносила,
доносила
і голосила:
спаяні, єдині,
злучені —
ждемо — коли,
коли
лавами на европейські столиці.
І з шовку графського
озуємо (сік!) онучі*)
І прапори комун бентежних
на мури веж...
І бються до столиць
навперейми,
на перебій —
гудуть в степах трівожні телеграфи:
Ми...
Ми..
на смерть...
на бій..."

*) Верх большевицьких жадань. — С. Ч.

(Конець буде).